

Luther Burbank

(1849—1926).

Dnia 11-go kwietnia 1926 r. w Santa-Rosa, w Kalifornji zmarł Luther Burbank.

Nie było umysłu w ciągu XIX i na początku XX wieku, któryby tak żywo interesował cały świat swojemi pracami w zakresie selekcji i oryginalnych metod w tworzeniu nowych form roślinnych.

W skromnej swej siedzibie, na przestrzeni około jednego hektara, Burbank potrafił stworzyć takie cuda, które wprowadzały widza ze świata rzeczywistości w świat bajki...

Trudno przedstawić cały ideowy i materialny bilans wyjątkowego życia tego znakomitego hodowcy: Jednak te zasady, na których spoczywają wyniki pracy Burbank'a, dadzą się scharakteryzować w następujący sposób.

Pierwszą zasadą — było wykorzystanie istniejących form roślinnych całego świata. Południowo-amerykańska flora, flora Tybetu i Hi-

malajów, Chin, Japonji nie uszły jego uwadze. Praktycznie w Stanach Zjednoczonych ta idea znalazła wcielenie w potężnej organizacji Biura roślinnej przemysłu przy Ministerstwie Rolnictwa w Waszyngtonie.

Drugą zasadą — było wykorzystanie sadzonek z nasion roślin, które można było rozmnażać sposobem wegetatywnym. Burbank wykazał, że w ogrodnictwie często na większą skalę można wykonać dobór sadzonek dla otrzymania bardzo cennych form.

Wreszcie trzecia zasada — to śmiałe a wytrwałe międzygatunkowe krzyżowanie. W zakresie ogrodnictwa możliwość wykorzystania wegetatywnego rozmnażania daje jaknajdalej idącą możliwość krzyżowania roślin stojących w najdalszym od siebie pokrewieństwie.

Umysł genialnego hodowcy wykorzystał wszystkie możliwości praktyczne wówczas, gdy odbywała się tylko naukowa dyskusja i teoretyczne rozumowanie nad istotą i możliwością międzygatunkowych krzyżówek.

Pierwsze kroki rozpoczął Burbank nad selekcją ziemniaków, które dały nieoczekiwane wprost wyniki.

Działalność cała Burbanka została uwieczniona w 12 tomach pięknego wydawnictwa: Luther Burbank, jego metody i odkrycia. 1500 kolorowanych tablic ilustruje wszystkie etapy życia i twórczości tego skromnego pracownika. W tym wydaniu znajduje się również i autobiografia Burbanka.

W 5-tym tomie wspomnianego wydawnictwa, znajdujemy prace nad śliwkami, które są arcydziełem twórczości hodowcy. Burbank zbiera wszechświatowy asortyment rodzaju *Prunus*.

Krzyżówki dzikich gatunków pomiędzy sobą i z hodowanymi formami dają mieszańce o olbrzymich owocach. Stare chińskie i japońskie gatunki krzyżuje Burbank z formami europejskimi i otrzymuje owoce o delikatnym smaku. Wreszcie wyszukuje mieszańce, które nie posiadają pestek — i hoduje nowy gatunek śliwki bez pestek o bardzo przyjemnym i delikatnym smaku. 105 kolorowanych tablic zasługują na uwagę naszych ogrodników!

Las również nie pozostał bez uwagi Burbanka. Intuicyjnie zrozumiał on praktyczne znaczenie heterozji w leśnictwie dla wyprodukowania w krótkim czasie większej ilości masy drzewnej.

W ogrodzie Burbanka wcielonemu zostały w życie najfantastyczniejsze pomysły. Olbrzymie kaktusy bez kolców ze smaczniejszymi owocami, oryginalne astry, chryzantemy, pstre późne maki, escholtzia, gladiolusy, grupy drzew owocowych z oryginalnymi niespotykanymi nigdzie owocami, olbrzymi luglans (międzygatunkowy mieszaniec z ostro zaznaczoną heterozją wzrostu), piękne róże i t. d., oryginalny karłowaty słonecznik z tarczą odwróconą ku ziemi, umyślnie wyhodowany

w ten sposób jako ochrona przed ptakami. Żywe muzeum... więcej żywa bajka, którą tworzył wielki artysta-hodowca.

Teoretyczna strona w pracach Burbanka nie była na poziomie współczesnej nauki. Dr. Shull, delegowany przez Uniwersytet Carnegie z poleceniem wykonania naukowego uzasadnienia wyników otrzymanych przez Burbanka, zrzekł się tej pracy, gdyż nie znalazł żadnych materiałów niezbędnych do opracowania. Oddany pracy artysta-hodowca nie był w stanie iść za postępem genetyki. Intuicja zastępowała artyście badanie.

Pomimo tego, Burbank odchodząc w wieczność, pozostawił spuściznę wiekopomną...

W. S.
